

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง องค์ประกอบและการแสดงนาฏศิลป์ไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ทักษะพื้นฐานทางนาฏศิลป์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง องค์ประกอบและการแสดงนาฏศิลป์ไทย

รายวิชา ศ๒๓๑๐๑ นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์

การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีหลากหลายชุดการแสดง แต่ละชุดการแสดงมีความงดงามเป็นเอกลักษณ์ ฉะนั้นสิ่ง ที่ควรคำนึงถึงหรือให้ความสำคัญในการแสดงนาฏศิลป์ คือ องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ที่ช่วยให้การ แสดงมีความงดงามและสมบูรณ์

๑. การพ่อนรำหรือลีลาการใช้ท่ารำ ประดิษฐ์คิดค้นท่ารำต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบแบบแผน ให้เหมาะสมกับการ แสดงเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว และสื่อความหมายในการแสดง

๒. จังหวะที่ใช้ในการแสดง จังหวะถือว่าเป็นพื้นฐานในการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ ผู้แสดงนาฏศิลป์จะต้อง ศึกษาจังหวะดนตรี เพื่อเคลื่อนไหวท่ารำ ได้ถูกต้องตามจังหวะ หากเคลื่อนไหวรำไม่ตรงจังหวะ การแสดง นาฏศิลป์จะไม่สวยงามและไม่พร้อมเพรียง

๓. ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การแสดงนาฏศิลป์ไทย จะใช้วงปี่พาทย์บรรเลงประกอบการแสดง หรือ อาจจะใช้วงดนตรีสากลก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทและลักษณะของการแสดง หรือตามวาระโอกาสต่างๆ

๔. คำร้องหรือเนื้อร้อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยมีทั้งชุดการแสดงที่มีบทร้องและไม่มีบทร้อง การแสดงที่มีเนื้อ ร้อง และผู้คิดค้นประดิษฐ์ท่ารำ จะคิดให้เหมาะสมกับคำร้องเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจการแสดงมากขึ้น สามารถ ถ่ายทอดอารมณ์ได้ถูกต้องให้ผู้ชมเกิดความคล้อยตาม

๕. การแต่งกาย การแต่งหน้า การแต่งกายและแต่งหน้าที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์ไทย ผู้จัดทำการแสดงจะ เลือกลงตามความสวยงามวิจิตรและเหมาะสม บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ ตัวอย่าง ชุดยืนเครื่องของการแสดงโขน ชุดการแสดงระบำไก่ ชุดสไบ โจงกระเบน เครื่องประดับทอง ของการรำสีนวล การแต่งหน้าเป็นองค์ประกอบ หนึ่งที่ทำให้ผู้แสดงดูสวยหล่อ และอำพรางข้อบกพร่องของใบหน้าของผู้แสดงได้ และยังสามารถใช้วิธีการ แต่งหน้าเพื่อบอกวัยบอกลักษณะเฉพาะของตัวละครได้

๖. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง บางชุดการแสดงจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่ใช้และเป็นองค์ประกอบนาฏศิลป์ที่ สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การแสดงมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ตามชุดการแสดงนั้น เช่น ระเบิดดอกบัว ต้อง มีดอกบัวประดิษฐ์หรือดอกบัวจริง พ่อนเทียนต้องมีเทียนและจุดไฟ เป็นต้น

บูรณาการศิลปะแขนงอื่นกับการแสดงนาฏศิลป์

- บูรณาการกับสาระทัศนศิลป์ ด้านแสง สี ฉาก การผสมสี การใช้สีของแสงเพื่อสื่ออารมณ์การแสดง
- บูรณาการกับสาระทัศนศิลป์ สาขาจิตรกรรม ประติมากรรม จัดทำอุปกรณ์ประกอบการแสดง
- บูรณาการกับด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม การออกแบบ จัดทำฉาก เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์การแสดงจะมีการนำศิลปะมามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการสร้างฉาก ลวดลายของเครื่องกายให้ เหมาะสมกับการแสดง หรือการออกแบบจัดทำอุปกรณ์การแสดง